

LIBRI

www.libridergi.org

Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi
Journal of Epigraphy, Reviews and Translations

Sayı IX (2023)

O. KARAOĞLU (Ed.), *ALANYA: Kadim Medeniyetler Kalesi*. Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul 202, 490 sayfa (10 tablo, 2 harita, 18 fotoğraf, 14 şekil, 2 ek). ISBN: 9786256385276

Mustafa YILDIZLI

 0000-0002-2734-9507

*Libri: Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi'*nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı IX: Ocak-Aralık 2023) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Bu çalışma Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License altında lisanslıdır.

Atıf Düzeni Yıldızlı M. 2023, *ALANYA: Kadim Medeniyetler Kalesi*. Ed.: Karaoğlu O., *Libri IX*, 77-80. DOI: 10.5281/zenodo.10254774

Geliş Tarihi: 14.11.2023 | Kabul Tarihi: 01.12.2023

Elektronik Yayın Tarihi: 04.12.2023

Makale Türü: Kitap Tanıtımı

Editing: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**O. KARAOĞLU (Ed.), *ALANYA: Kadim Medeniyetler Kalesi*. Vakıfbank
Kültür Yayınları, İstanbul 202, 490 sayfa (10 tablo, 2 harita, 18 fotoğraf,
14 şekil, 2 ek). ISBN: 9786256385276.**

Mustafa YILDIZLI*

O. Karaoğlu'nun editörlüğünde, Alanya: Kadim Medeniyetler Kalesi adlı kitap Vakıfbank Kültür Yayınları tarafından Nisan 2023 tarihinde okuyucuların istifadesine sunulmuştur. Kitapta on yedi makale, on dokuz bilim insanı tarafından kaleme alınmıştır. İki bölüme ayrılan kitabın birinci bölümünde tarih yazıları, ikinci bölümde ise kültür ve medeniyet çalışmalarına yer verilmektedir. Ayrıca kitabın sonunda altı ek bulunmaktadır. Kitap Çanakkale ve İstiklal Savaşı Gazisi Hasan Karaoğlu'na ve 1912 yılında Balkan Savaşı sırasında Çatalca'da şehit edilen 86. Alay'a mensup 657 Alaiyeli askere ithaf edilmiştir.

Alanya 2500 yıldır kesintisiz yerleşim yeri olarak birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Antik Çağ'da Coracesium, Doğu Roma İmparatorluk Dönem'inde Kalonoros (Güzel Dağ), Selçuklu Dönemi'nde Alaiye ve Cumhuriyetin ilanından sonraki yıllarda ise Alanya olarak anılmaya başlanan kent; tarihi, jeopolitik konumu ve doğa koşulları ile önemli bir konuma sahiptir. Kitap Kitap Alanya'nın Selçuklular tarafından fethinin 802. yılı ve Cumhuriyetin 100. yılı göz önünde bulundurularak alanında uzman bilim adamları tarafından hazırlanan bölümlerle okuyuculara sunulmuştur.

Birinci bölümde dokuz yazarın katkıda bulunduğu sekiz makale yer almaktadır. Paleolitik Dönem'den Roma Dönemi'nin Sonuna Kadar Kısa Alanya Tarihi (17-40), Syedra Antik Kenti Tarihi ve Araştırmaları (41-57), Antik Çağ'dan Selçuklu Kadim Şehrine Dönüşen "Alanya" (59-64), Fetihle Gelen Evlilik: Alaiyye'nin Alınması ve Alaeddin Keykubad'ın Huand (Mahperi) Hatun İle Evliliği (65-83), Osmanlı Yönetiminde Alanya'nın İdari, Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1471-1923) (85-109), II. Selim Devrinde Alanya (111-119), 16. Yüzyılda Alanya Yörükleri (121-139) ve Cumhuriyet Döneminde Alanya (141-174) başlıklı makaleler birinci bölümde değerlendirilen çalışmalardır. İkinci bölümde dokuz makale yer almakta ve bu bölümde on yazar katkıda bulunmuştur. Alanya'nın Kültürel Miras Açısından Önemi (177-195), Alanya'da Turizm: Dünü, Bugünü ve Geleceği (197-223), Alanya'nın Dünyaya Açılan Yüzü: Yerleşik Yabancılar ve Alanya Yabancılar Meclisi (225-246), Şehir Diplomasisi ve Kardeş Şehirler: Alanya Örneği (247-262), Yörük Kültürünün Alanya Gelenek ve Göreneklerine Etkileri (263-286), Alanya Mutfak Kültürü (287-307), Alanya Yöresinde İpek ve İpek Böcekçiliği Kültürü Üzerine Bir İnceleme (309-337), Geçmişten Günümüze Alanya Ekonomisi (339-360) ve Alanya (Antalya) İlçesi Ağızlarında Bitki Adlarıyla İlgili Söz Varlığı (361-406) adlı çalışmalar ikinci bölümün makaleleridir. Kitap ekler bölümüyle son bulmaktadır (409-490).

Birinci bölümün ilk makalesi *Paleolitik Dönem'den Roma Dönemi'nin Sonuna Kadar Kısa Alanya Tarihi*'dir (17-40). Bu çalışmada yazar, Alanya'nın üst Paleolitik Dönemden itibaren yerle-

* Dr., yildizlimustafa46@gmail.com | 0000-0002-2734-9507

şim yeri olarak kullanıldığını ancak mezolitik, neolitik ve kalkolitik dönemlere ait izlerin ise kesin olarak bilinmediğini belirtmiştir. Hititler Dönemi'nde, Hitit metinlerinde geçen Şaranduwa'nın Alanya olabileceği düşünülmüş ve MÖ 1200'lü yıllarda Deniz Kavimleri Göçü Akdeniz kıyılarındaki liman kentlerine zarar vermiş ve Hititlerin bu tarihten sonra yıkıldığı ve Hitit hakimiyetinin Alanya'da son bulduğu öngörülmüştür. Demir Çağ'ında ise Anadolu'da otorite boşluğu olduğu ve bundan Alanya'nın da etkilendiği ve kimler tarafından yönetildiği bilinmemektedir. Laertes antik kentinde MÖ 625 yılına tarihlendirilen Fenikece bir yazıt bulunmuştur. Bu yazıtta kent valisi ile onun emri altında yaşayan bir insanın mülkiyet sorunu konu edilmektedir. Bu dönemlerden sonra Alanya Lidya, Pers, Makedon, Seleukos, Ptolemaios, Pergamon, Korsanlar ve Roma tarafından yönetilmiştir.

Syedra Antik Kenti Tarihi ve Araştırmaları (41-57) başlıklı çalışma bu bölümün ikinci makalesidir. Yazarlar bu çalışmada öncelikle Syedra'nın konumu ve çevresindeki yerleşimleri belirtmektedirler. Bunun ardından Syedra'nın tarihiyle ilgili bilgiler verilmiştir. MÖ IX. yüzyıldan itibaren kentin yerleşim gördüğü ve kısa bir süre Lidya Krallığı tarafından yönetildiği belirtilmiştir. Lidya krallığından sonra Pers, Makedon, Ptolemaios, Seleukos, Roma ve Doğu Roma'da Syedra'da hüküm sürmüştür. Kentin adının nereden geldiğine dair iki öneride bulunmaktadır. Ayrıca bu makalede Syedra'nın araştırma tarihçesine de yer verilmektedir. Çalışma 18. yüzyılda batılı seyyahların anlatılarından/ziyaretlerinden 90'lı ve 2000'li yıllardaki kazı ve araştırmalara dair geniş bilgiler vermektedir.

Antik Çağ'dan Selçuklu Kadim Şehrine Dönüşen "Alanya" (59-64) başlıklı çalışmada Alanya'nın Hellenistik Dönem'de Pergamon Krallığı zamanında kurulduğunu belirtmiştir. Alanya Kalesi Antik Çağ'da Korakesion olarak geçmekte ve kentin tarihi daha öncesine kadar gitmektedir. Yazar bu çalışmada Alanya'nın Antik Çağ'da adının *Korakesion*, Doğu Roma Döneminde *Kalonoros* ve Selçuklu Döneminde fethin sahibi I. Alaeddin Keykubat tarafından kente *Alaiye* adının verildiğinden bahseder. Selçuklular için önemli bir liman kenti olduğu ve bu önemini uzun bir süre koruduğuna değinilmiştir. Kentte yer alan tarihi yapıların adları da kısaca belirtilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Fetihle Gelen Evlilik: Alaiyye'nin Alınması ve Alaeddin Keykubad'ın Huand (Mahperi) Hatun İle Evliliği (65-83) başlıklı makale birinci bölümün dördüncü çalışmasıdır. Bu çalışmada Selçuklu Sultanı Alaeddin Keykubad'ın tahta çıkmadan önceki yaşamına kısaca değinilmekte ve Kalonoros (Alanya) Kalesinin fethinden, siyasi zaferlerinden, ayrıca Huand Hatun ve daha sonra Eyyubi hükümdarı Melik Adil'in kızı Melike Adile ile yaptığı siyasi evliliklerden bahsedilmektedir.

Osmanlı Yönetiminde Alanya'nın İdari, Sosyal ve Ekonomik Yapısı (1471-1923) (85-109) başlıklı çalışmada Alaiye'nin Osmanlı hakimiyetine girmesi, fetihden sonra sancağın idari durumu, belediye teşkilatının kurulması ve belediyecilik hizmetleri, nüfus ve yerleşme, üretim ve ekonomisi, sosyal hayat ve eğitim kurumları hakkında bilgiler verilmektedir.

Birinci bölümün altıncı makalesi *II. Selim Devrinde Alanya* (111-119) başlığını taşımaktadır. Bu çalışmada 15 ve 16. yüzyılda Alanya'nın Osmanlı hakimiyetindeki siyasi, sosyal, ekonomik ve ticari faaliyetler hakkında bilgi verilmektedir. Özellikle yazar tahrir defterlerinden bilgiler edinmiş ve bu bilgileri değerlendirmiştir.

16. Yüzyılda Alanya Yörükleri (121-139) makalesinde yazar öncelikle yörük kavramı üzerine durmuş ve kimlere yörük denildiğinden bahsetmiştir ve sonrasında Alanya yörüklerini tanımlamıştır. Bu yörüklerin nerelerde yaşadığına ve hangi meslekle uğraştığına değinilmektedir.

Cumhuriyet Döneminde Alanya (141-174) başlıklı yayında ise Alanya'nın milli mücadelede yapmış oldukları katkılardan bahsedilmiştir. Ayrıca Atatürk'ün kente ziyaretine değinilmektedir ve Cumhuriyet Dönemi'nde kentin idari yapısı, siyasi, kültürel, ekonomik, turizm ve ulaşım faaliyetleri kısaca anlatılmaktadır.

Alanya'nın Kültürel Miras Açısından Önemi (177-195) başlıklı makale ikinci bölümün ilk makalesidir. Bu çalışmada Alanya'nın 2000 yılında Dünya Mirası Geçici listesine alındığına, Dünya Miras Sözleşmesinin amacına, başvuru sürecine, Alanya'nın tarihsel sürecine ve Alanya'nın Dünya Miras listesine alınması için yapılması gereken hazırlıklar üzerine önerilerde bulunmaktadır.

Alanya'da Turizm: Dünü, Bugünü ve Geleceği (197-223) adlı çalışmada yazar turizmin tarihsel sürecine, Alanya'da turizm eğitimi çalışmalarına, turizmin ekonomik ve sosyokültürel etkilerine değinmiştir. Sonuç bölümünde ise Alanya'da turizm için yapılması gerekenleri maddeler halinde okuyucuya sunmaktadır.

Alanya'nın Dünyaya Açılan Yüzü: Yerleşik Yabancılar ve Alanya Yabancılar Meclisi (225-246) başlıklı çalışmada yazar gönüllü göç ve zorunlu göçlere değinmiş ve zorunlu göçün Alanya Yabancılar Meclisi Modeli uygulamasından bahsetmektedir. Yerel halk ile yabancı yerleşik yaşayanların uyum sürecinin takip edilmesi ve bu modelin tüm Türkiye'ye örnek olabileceğini öngören yazar ayrıca bu modelin bölgelerin ihtiyaçlarına göre düzenlenip geliştirilebileceğini belirtmektedir.

Bu bölümün dördüncü çalışmasında *Şehir Diplomasisi ve Kardeş Şehirler: Alanya Örneği* (247-262) konu edilmektedir. Burada şehir diplomasisinin önemi ve ne zaman başladığından bahseden yazar, kardeş şehri tanımlamış ve kardeş şehirlere örnekler vermiştir. Alanya'nın da 22 yabancı şehir ile kardeş şehir antlaşmaları yaptığı ve bu şehirlerle iş birliği içinde olduğuna değinilmiştir. Kardeş şehir uygulamalarının uluslararası alanda şehirlerin tanınırlığına ve ülke tanıtımına olumlu katkıları bulunmaktadır.

Yörük Kültürünün Alanya Gelenek ve Göreneklerine Etkileri (263-286) adlı makalede yazar yörük kültürünün Alanya'da halen devam ettiğine ve buranın yörük kültürü yaşatan nadir yerlerden biri olduğuna ve şimdiki yörük kültüründeki amaç değişmiş olsa da gelenek açısından bakıldığında halen yörük yaşamının devam ediyor olmasının bu kültürün yaşatılmasına katkıda bulunduğuna değinmiştir. Ayrıca bu kültürün doğum gelenekleri, evlenme adetleri, ölü adetleri, bayramlar ve dini günlerdeki uygulamaları, halk inanışları ve halk hekimliği uygulamaları hakkında da bilgilere yer verilmektedir.

Alanya Mutfak Kültürü (287-307) başlıklı çalışma bu bölümün altıncı makalesidir. Bu çalışmada yazarlar öncelikle mutfak kültürünün oluşumunda etkili olan faktörleri anlatmıştır. Alanya mutfak kültürünün oluşmasında çevre ve kültürün etkisine değinilmiş ve mutfak kültüründen örnekler vermiştir. Alanya mutfak kültürü hakkında çalışmalardan bahsedilerek çalışma sonlandırılmıştır.

Alanya Yöresinde İpek ve İpek Böcekçiliği Kültürü Üzerine Bir İnceleme (309-337) adlı çalışmada ipek ve ipek böcekçiliği hakkında genel bilgi verilmiştir ve daha sonra Alanya'da ipek ve ipek böcekçiliği, okulu, üretim aşamaları, ipek kozasından çiçek ve dekoratif ürün ve oya örücülüğünden bahsedilmiştir. Ayrıca ipek böcekçiliğinin Alanya'da yıllara göre üretim verileri verilmiştir.

İkinci bölümün sekizinci makalesinde *Geçmişten Günümüze Alanya Ekonomisi* (339-360) konu edinilmiştir. Bu çalışmada yazar Alanya'nın geçmişte yaptığı ekonomik faaliyetlerine ve günümüze kadar bu ekonomik faaliyetlerin nasıl değiştiğini ve geliştiğini grafik ve tablolarda destekleyerek anlatmıştır. Turizm ve emlak sektörünün son yıllarda en fazla katkı sağlayan alanlar olduğunu da vurgu yapmıştır.

Alanya (Antalya) İlçesi Ağızlarında Bitki Adlarıyla İlgili Söz Varlığı (361-406) adlı çalışma bu bölümün son makalesidir. Yazar bu çalışmada Alanya hakkında bilgiler vermiş ve Alanya ağzının Türkiye Türkçesi ağzı arasındaki yerine değinmiştir. Yazar daha sonra esas konusu olan Alanya ağzıyla bitki adları üzerine araştırmalar yapmış ve bu araştırmanın sonucunda Alanya bitki adları sözlüğü oluşturmuştur ve bunları genel bir çerçevede değerlendirmiştir.

Bu çalışmalara ilave olarak kitabın sonunda ekler bölümü yer almaktadır ve altı ek bulunmaktadır. Ek 1'de *Cumhurbaşkanlığı Arşivlerinde Alanya* (409-458), ek 2'de *İbrahim Hakkı Konyalı*

Alanya Tarihini Nasıl Yazdı (459-463), ek 3'te *Hacı Mehmet ve Hacımehmetli Köyünün Hikayesi* (465-477), ek 4, 5 ve 6'da *Haşim Yetkin'e Armağan* (481-490) bölümü yer almakta ve burada Haşim Yetkin'i tanıyan, Alanya'da görev yapmış kamu görevlileri ile Alanya'nın ileri gelenlerinin Haşim Yetkin hakkında yazılan armağan yazılarına yer verilmiştir.

Bu çalışma editörlü bir kitaptır ve Alanya'nın eskiçağ tarihinden başlayarak (sosyal, ekonomik ve kültürel özellikleri) günümüz durumu üzerine araştırmaların değerlendirildiği bir yayın olmuştur. Bu kitap alanında yetkin araştırmacılar tarafından hazırlanan on yedi makale ve altı ekten oluşmaktadır. Çalışmalarda bazı hatalar olsa da bunlar göz ardı edilebilecek düzeydedir. Son yıllarda çıkan Alanya yayınları içinde Alanya ile ilgili en kapsamlı çalışmalardan birisi olması açısından kitap önemli bir yere sahiptir.